

KÉSZÜLT A
VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
MEGBÍZÁSÁBÓL

VESZPRÉM MEGYE

TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

STRATÉGIAI PROGRAM

**TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI)
HATÁSVIZSGÁLAT**

2021. ÁPRILIS 21.

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
STRATÉGIAI PROGRAM

TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI) HATÁSVIZSGÁLAT

Készítők:

Károlyi János
Schuchmann Péter

2021. április 21.

TARTALOM

1. A TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI) HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE.....	4
2. A KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁS ISMERTETÉSE ÉS CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE MÁS MEGEGYEZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL	5
3. A KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ KONZISZTENCIA VIZSGÁLATA, AZ ESETLEGES ELLENTMONDÁSOK FELTÁRÁSA.....	6
4. A JELENLEGI TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOTNAK A TERVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMINEK ISMERTETÉSE	6
5. A KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁSBAN JAVASOLT AZON TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI JELLEMZŐK AZONOSÍTÁSA, AMELYEKRE A MÓDOSÍTÁS VALÓSZÍNŰLEG JELENTŐS BEFOLYÁSSAL LESZ.....	6
6. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOT VÁRHATÓ ALAKULÁSA ABBAN AZ ESETBEN, HA A JAVASLATOK NEM VALÓSULNÁNAK MEG	8
7. A KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSA ESETÉN A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL KÖZVETETT VAGY KÖZVETLEN NEGATÍV HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA	8
8. A CÉLOK HATÁSAINAK TÉTELES ELEMZÉSE AZOK MEGVALÓSULÁSA ILLETVE MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN	8
9. A KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁS ÉRVÉNYESÜLÉSE SORÁN FELLÉPŐ, A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ JAVASLATOK ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	15
10. JAVASLAT OLYAN TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, AMELYEKET A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNI	16
11. ÖSSZEFOGLALÁS	16

TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI) HATÁSVIZSGÁLAT VESZPRÉM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA STRATÉGIAI PROGRAM

1. A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése

Veszprém Megye Önkormányzata megkezdte Veszprém Megye Területfejlesztési Programja kidolgozását. Ezzel egyidőben megkezdődött a javaslattevő fázis 218/2009. (X.6.) Korm. rend szerinti területi (környezeti, társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálata, valamint a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben előírt környezeti értékelés kidolgozása. A hatásvizsgálat környezeti részét a 2/2005. (X.6.) Korm. rend. szerinti környezeti értékelés kiváltja, így a **jelen hatásvizsgálat csak társadalmi, gazdasági szempontú**. Mind a hatásvizsgálat, mind a környezeti értékelés eredményei beépülnek az elfogadásra kerülő megyei területfejlesztési programba.

A Veszprém Megyei Közgyűlés 47/2014. (IX.25.) számú határozatával fogadta el Veszprém Megye Területfejlesztési Programját. Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése 207/2014. (IX.11.) számú határozatával egyetértett a Veszprém Megyei Területfejlesztési Programmal. Ennek a 2014-ben elfogadott dokumentumnak a módosítása történik meg 2020-2021-ben. A módosítás előkészítése keretében elkészül - és a programmal együtt széleskörű egyeztetésre kerül - a területfejlesztési program társadalmi és gazdasági hatásainak vizsgálatát tartalmazó dokumentum is.

Tekintettel arra, hogy a területfejlesztési koncepció jelen tervezési folyamat részeként zajló módosításához is készült területi hatásvizsgálat, továbbá, hogy a területfejlesztési koncepció célrendszerét követi a területfejlesztési stratégiai program célrendszere, ezért a megye átfogó és stratégiai céljai hatásainak ismételt vizsgálatára ehelyütt nem kerül sor. Így a **jelen program keretében készített társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat kizárólag a prioritások tartalmára vonatkozik**.

Jelen módosításra elsősorban a 2021-2027 közötti Európai Unió tervezési ciklusra való felkészülés érdekében van szükség. Cél a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum tartalmával, valamint az unió szakpolitikai célkitűzéseivel és a Partnerségi Megállapodásban foglaltakkal való összhang biztosítása és az Operatív Programokhoz való kapcsolódás biztosítása a Veszprém megyei területfejlesztési program szintjén. A módosított területfejlesztési koncepció, illetve a területfejlesztési program közvetíti a támogatott fejlesztési prioritásokat a településfejlesztés résztvevői számára.

A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálathoz felhasználandó információk leírása

A hatásvizsgálat a Veszprém Megyei Önkormányzat által rendelkezésre bocsájtott dokumentációk, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok, és a nyilvános tanulmányok, jelentések, országos fejlesztési stratégiák alapján készült. A hatásvizsgálatban felhasználtuk továbbá a részletes helyzetfeltáró vizsgálatok dokumentációját.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Veszprém Megye Területrendezési Terve, 2019
- Nemzeti Fejlesztés 2030 (Országos Fejlesztési-, és Területfejlesztési Koncepció, 2013
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
- Országos Területrendezési Terv
- A Nyugat-Magyarország Gazdasági Övezet komplex gazdaságstratégiai fejlesztési programja
- Program a Versenyképesebb Magyarorszáért
- Nemzeti Reformprogram

- A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030
- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)
- Nemzeti Energiastratégia 2030
- Nemzeti Energia-és Klímaterv
- Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)
- 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.
- Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030

Fenti dokumentumokon túl a Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024 (Készítette: Magyarország Kormánya, 2009), az Idősügyi Nemzeti Stratégia 2034-ig (Készítette: Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Készült: 2009), „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat, Az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030) akcióterv elfogadásáról, valamint a végrehajtásának a 2021–2022. évekre szóló Intézkedési Tervéről) dokumentumok.

A hatásvizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezze. A társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, stratégiák szempontrendszerének és a Veszprém megyei területfejlesztési program céljai, intézkedései megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

2. A program ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival

A területfejlesztési program célja

A Veszprém Megyei Önkormányzat - jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve - a 2021-2027 közötti Európai Unió tervezési időszakokra történő felkészülés részeként területfejlesztési dokumentumait megújítja. Ennek a tervezési folyamatnak részeként a megyei önkormányzat 2020. decemberében elkészítette Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepciója módosítását.

A módosított területfejlesztési koncepcióval (az egyeztetésre szánt tervezettel) összhangban, arra építve megkezdődött Veszprém Megye Területfejlesztési Programjának kidolgozása. A területfejlesztési koncepció a megye hosszú távú céljait jelöli ki, és ezzel mintegy iránytűje a 2021-2027-es középtávú időszakra készülő területfejlesztési programnak. A területfejlesztési program stratégiai és operatív programból épül fel. A tervezés a megye teljes területét felöleli.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy a megye egészének tervezési alapjait lerakja. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszerére egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közsféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak a meghatározása. **Veszprém megye területfejlesztési programja** a koncepcionális célok elérését lehetővé tevő eszközöket, azaz intézkedéseket, beavatkozásokat határozza meg az elkövetkező 2021-2027 közötti időszakra vonatkozóan. A területfejlesztési program ezáltal az alábbi koncepcionális fejlesztési irányok elérését támogatja:

- a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító megyei fejlesztéspolitika fő irányainak meghatározása, összehangolása,
- a „jól lét” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
- a lakosság egészségi állapotának javítása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése;
- a hátrányos térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése;
- a környezeti feltételek javítása,
- az innováció feltételeinek javítása a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

A tervmódosítás összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal

Veszprém megye Területfejlesztési Programja „A prioritások azonosítása” c. fejezete tartalmazza a releváns európai uniós illetve országos célkitűzésekhez, programokhoz való kapcsolódást, összevetést bemutató részletes elemzést, amit ehelyütt nem ismételünk meg.

3. A Program prioritásainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A megyei területfejlesztési program célrendszerének, prioritásainak koherencia vizsgálata a program készítés keretében megtörtént, amit a program vonatkozó fejezete tartalmaz. Az ott szereplő összefüggéseket jelen hatásvizsgálat is helytállónak ítéli. A társadalmi, gazdasági szempontok érvényesítése és illeszkedésük más dokumentumokhoz megfelelő.

4. A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapotnak a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

Fenti fejezetben írtak alapján e fejezet kidolgozása nem releváns. A Megalapozó Vizsgálat részleteiben ismerteti a jelenlegi társadalmi, gazdasági állapot jellemzőit és a zajló folyamatokat.

5. A Programban javasolt azon társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a Program valószínűleg jelentős befolyással lesz

A területfejlesztési koncepció részletesen meghatározza Veszprém megye elérni kívánt jövőképét. A jövőkép tartalmát beidézve félkövér betűtípussal kiemeltük azokat a társadalmi, gazdasági jellemzőket, amelyek befolyásolását, fejlesztését a koncepció céljai, és a koncepció céljait támogató, a stratégiai programban meghatározott fejlesztési prioritások és ezek tervezett intézkedései elősegítik.

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - a Nemzeti Fejlesztés 2030-ban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben - Veszprém megyében:

- **a helyi erőforrások széleskörű kihasználásával erősödik a gazdaság** úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- **erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,**
- **javulnak a lakosság életkörülményei,**
- **a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,**
- **nő a foglalkoztatás,** az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, **tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;**
- a helyi szereplők együttműködése révén **a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad,** a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- **fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,**
- **nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége,** amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei** úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti (M8 gyorsforgalmi út, 71. sz. vasútvonal villamosítása), mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr, Pápa – Győr) kapcsolatok vonatkozásában,
- **a belső közlekedési hálózat javításával** valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- az **információs társadalom legújabb vívmányai** elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- megvalósulnak **klimavédelmet és az energiahatékonyságot** szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia (különösen a napenergia) hasznosításának és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,
- a **Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely** a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, megvalósul az M8-as autópálya kiépítése Ausztria határáig, bővül a gazdasági együttműködés Ajka és Várpalota vonatkozásában, valamint Pápa és Győr gazdasági együttműködése,
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és az agrárium megyei adottságaira és a termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva **nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya,**
- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembevevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva **javul a vidéki térségek értékteremtő képessége,** szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik és gazdasági részesedését növeli a térségi sajátosságokkal bíró **szőlőtermesztés és borászat,** a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a **települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket,** ápolják helyi hagyományait, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a **városközpontok funkcióbővítő és értékőrző megújítása** és megkezdődik a vidéki településeken a **helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,**
- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a **települések zöldfelületi rendszerei** (hálózatai),
- **tovább nő a megye erdősisége,** javul az erdők állapota és ez egyaránt **hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez,** az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,

- **tovább bővül a nemzetközi és a belföldi idegenforgalom**, javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék eredményesebben használja ki a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- **Veszprém MJV integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe**, Európa 2023-as Kulturális Fővárosaként **idegenforgalmát tovább erősíti**,
- a Bakonyalja térségében bővülnek a **falusi vendéglátás**, a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetőek az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító **élethosszig való tanulás feltételei**,
- kialakul a **lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere**, biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- **Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja** a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a Közép-Kelet Európai Országok gazdasági központjaival való együttműködésben,
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az **egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei**,
- megőrződnek a **gazdag hagyományok és tradíciók**, nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében).

6. A társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg

A 8. fejezet részletesen tartalmazza.

7. A céljainak megvalósulása esetén a társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása

A 8. fejezet részletesen tartalmazza.

8. A célok hatásainak tételes elemzése azok megvalósulása illetve meg nem valósulása esetén

Az alábbi fejezet a társadalmi, gazdasági hatások vizsgálatának eredményét mutatja be, a program keretében tervezett területfejlesztési prioritások és intézkedések esetében. A megyei Területfejlesztési Programban szereplő javaslatok környezeti szempontú elemzésére Környezeti értékelés készül, amely tartalmazza a környezeti hatások részletesebb elemzését.

A vizsgált tématerületek	Várható hatások a Program céljainak, prioritásainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Program céljainak, prioritásainak meg nem valósulása esetén
A területfejlesztési programban szereplő javaslatok társadalmi szempontú elemzése		
Népesség területi elhelyezkedése (életmód, társadalmi mobilitás)	A Program alapvető célja, amely több stratégiai célt és prioritást, illetve intézkedést is áthat, a megye népességmegtartó képességének erősítése, a periférikus térségekben élők	A célokban, prioritásokban foglaltak elmaradása esetén tovább folytatódnak a kedvezőtlen tendenciák, a népesség elvándorlása a megye külső és belső

	számára olyan életfeltételek megteremtése, amely hosszú távon is vonzó létté teszi a megyét. Ennek részeként a munkahelyteremtés, a gazdaságfejlesztés, az ellátó intézményrendszer fejlesztése, a közlekedési kapcsolatok elérhetőségi viszonyok javítása a megye népességének életmódját, mobilitását befolyásolja kedvező irányba.	perifériáiból, csökken a lakosság esélye az életmód váltásra.
Foglalkoztatás és foglalkoztatás szerkezet	A célok többsége a foglalkoztatás javulását eredményezi kiváltképp a gazdaságfejlesztés, a vidéki térségek megújítása, a kreatív társadalom stratégiai célokban, illetve a megye húzóágazatainak, valamint vidéki térségeinek fejlesztését támogató prioritásokban foglaltak végigvitelével. A Gazdasági növekedés stratégiai cél direkt a foglalkoztatás növelését előirányzó részcélokat is megfogalmaz, amit a releváns prioritások keretében tervezett intézkedések támogatnak. A Programban az Ipari Parkok fejlesztése, az Inkubátorházak, Innovációs és Szolgáltató Központok létrehozása és a kapcsolódó tanácsadói szolgáltatások fejlesztése a gazdaságfejlesztés fontos eleme, amely a koncentrált fejlesztések révén jobban biztosítja azok hatékonyságát. A tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó projektek térségi hatásúak és jelentőségűek	A célok meg nem valósulása esetén az egykori nehézipari központok (Várpalota, Ajka) és elsősorban a rurális perifériák foglalkoztatási helyzete nem javul számottevően, tartós ingázással és elvándorlással kell számolni a jövőben is.
Szabadidő eltöltés	A megye turizmusfejlesztési céljainak megvalósulása a lakosság rekreációs lehetőségeit is növelik. A stratégia két prioritása is tervezi a turizmus fejlesztése érdekében intézkedéseket, külön a megye fő turisztikai térségeiben, valamint a vidéki térségekben a kisebb léptékű fejlesztések támogatására. Az idegenforgalmi szezon meghosszabbítása, a célul kitűzött fejlesztések a kínálatbővítésben újabb helyszínek bekapcsolásában hatékonyan segítik elő a szabadidő eltöltés lehetőségeinek bővülését is. De hasonlóan kedvező hatása lesz a természeti erőforrások - mint pl. az erdők vagy vizek - megőrzésének is.	A célok korlátozott megvalósulása vagy elmaradásuk a negatív hatásokkal nem jár, csupán a kínálatbővítés pozitív hozadéka marad el.
Népesség életminősége és egészségi állapota	A koncepció stratégiai célja az „Egészséges társadalom megteremtése...”, amelyhez stratégiai prioritás, illetve célzott intézkedéscsomag is társul. A célkitűzésben foglaltak következetes végigvitele, és az intézkedések	A Program céljainak, azok közül is az „Egészséges társadalom megteremtése” célban, illetve a „... modern és egészséges társadalom...” prioritásban foglaltak elmaradása vagy csak részleges megvalósulása konzerválja a megye lakossága – helyzetértékelésben

	keretében tervezett programszintű beavatkozások a lakosság egészségi állapotára kedvezően hatnak. A Program valamennyi célkitűzése összességében a megyében élők életminőségének javulását szolgálja közvetlenül vagy közvetett módon.	részletesen feltárt – egészségügyi ellátási helyzetét, egészségi állapotát.
Társadalom biztonságérzete, veszélyeztetettsége	A társadalom veszélyeztetettsége szempontjából a Program célkitűzései elsősorban közvetett módon ítéltetők meg. A gazdaságfejlesztés terén a környezetipar, és általában a nem szennyező iparágak élveznek prioritást. A Program nem tartalmaz a biztonságérzetet negatívan befolyásoló célokat, és ilyen intézkedéseket sem tervez.	A célokban foglaltak elmaradása sem okozná a veszélyeztetettség növekedését.
Népességmegtartó képesség	A vidék élhetőségének és életképességének fokozása, vagy az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával stratégiai célok rész céljai, és a kapcsolódó prioritás intézkedéscsomagja együttesen segítik elő a vidéki népesség, illetve a várostérségekben élők helyben boldogulását, ezáltal fokozva a megye térségeiben a népességmegtartóképességet. A tervezett beavatkozások és fejlesztések elsősorban az érintett városokban, foglalkoztató központokban növeli a települések helyi adóbevételét, ezzel bővíti a helyi társadalom érdekeit szolgáló fejlesztések forrásait, ami hozzájárul a népességmegtartás képességéhez.	A célokhoz rendelt intézkedési javaslatok együttesen hozhatják meg a kívánt eredményt. Minél nagyobb részben valósulnak meg, az eredményességük is annál inkább mérhetővé válik.
Esélyegyenlőség, esélyteremtés, társadalmi felzárkózás	A kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása stratégiai célokhoz hasonló tartalmú prioritásokat határoz meg a Program. A kapcsolt intézkedések a munkaerőpiaci, oktatás-képzési, szociális téren is az esélyteremtés lehetőségét teremtik meg. A célok megvalósulása a tervezett beavatkozások végrehajtásával elősegíti a megye perifériáin élő hátrányos helyzetű népesség társadalmi felzárkózását. A javasolt helyi szintű beavatkozások és fejlesztések - családbarát minősítésüknek köszönhetően - a szolgáltatások bővítésével egyrészt segítik a gyermekvállalást, könnyítik a	A Program több intézkedése is a felzárkóztatás különböző formáinak támogatására irányul. Ezek elmaradása esetén a megyén belül meglévő hátrányos helyzetű térségek, illetve társadalmi csoportok leszakadása a megye és az ország előnyösebb helyzetben lévő dinamikus térségeihez mérten, tovább fokozódhat.

	<p>gyermeknevelés feltételeit, másrészt hozzájárulnak az időskorúak életminősége javításához. Mindkét hatás kiemelkedő társadalmi fontossággal bír a népesség helyben tartása, megőrzése (később bővítése) szempontjából, ezért társadalmi vonatkozásban pozitív hatású. A javasolt beavatkozások és a kapcsolódó projektek társadalmi hatásai pozitívak, mert eredményükként csökken a leromlott városrészek kiterjedése, javulnak az ott élők életkörülményei, csökkennek az életkörülményekben meglévő különbségek, javul a lakosság elégedettsége, e településrészek társadalmi presztízse.</p>	
Helyi kultúra fejlődése	<p>Az értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása stratégiai cél a kultúra fejlesztésével külön is foglalkozik, amit a Program is külön intézkedéscsomaggal támogat meg. A koncepció számos aspektusban tartalmazza a kultúra fejlesztésének szerepét, így a vidékies térségek megújításában, a turizmus részeként, vagy az Európa Kulturális Főváros program támogatása útján is, amelyekhez a Program tervezett beavatkozásai társulnak. A kultúra fejlesztése, támogatott projektjei közvetett, de jelentős mértékben pozitív hatásúak a térségi és a helyi társadalom potenciáljai alakítása, az itt élő népesség „jól léte” szempontjából</p>	<p>A kultúra fejlesztésének lassulása vagy esetleges elmaradása közvetett kárként jelentkezhet, aminek káros hatásai akár évek, évtizedek múltán válnak érezhetővé.</p>
A területfejlesztési programban szereplő javaslatok gazdasági szempontú elemzése		
<p>Térszerkezet (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai)</p>	<p>Külön fejezetben kerültek összefoglalásra a megyei területhasználat kívánatos irányait meghatározó célok, amelyek a figyelembe veszik a Koncepció területi kihatású egyéb céljait, és amelyek irányt szabnak a megyei területrendezési terv módosítása számára is. A Program több intézkedéscsomagja együttesen járul hozzá a fenntartható térszerkezet illetve területfelhasználás kialakításához, többek között a közlekedésfejlesztés, vagy a zöldinfrastruktúra fejlesztés terén tervezett intézkedéseivel.</p>	<p>A célok és intézkedések elmaradása vagy csak részbeni megvalósulása a megye meglévő térszerkezeti hiányosságainak és problémáinak öröklődését hozza maga után, melynek következtében a megye É-D-i átjárhatóságának javítása, árnyékterületeinek helyzetbe hozása, a külső kapcsolatrendszer erősödése egyaránt elmaradhat.</p>
Településrendszer	<p>A Koncepció az integrált térségfejlesztés szemléletét követve a várostérségek fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A térségközpontok és a velük szervesen együttműködő vidéki térségek együttes fejlesztése biztosítja a megye településrendszere kiegyensúlyozott</p>	<p>A stratégiai cél elmaradása hozzájárulhat a települések és a megye egyes térségei közötti versenyhelyzet kiéleződéséhez, a hátrányos helyzetű térségek lemaradásához és a lemaradók valamint az élenjárók közötti különbségek növekedéséhez, ami az ott</p>

	<p>fejlődését. Ezt a stratégiai program is megerősíti, a városok és térségeik összehangolt, integrált fejlesztését segítő intézkedéseivel.</p>	<p>élők életkilátásait is nagyban befolyásolja.</p>
<p>Természeti erőforrások (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)</p>	<p>A térszerkezetfejlesztésre, de különösen a zöld és kék infrastruktúrák fejlesztésére fókuszáló stratégiai célok számba veszik a megye természeti erőforrásait, és meghatározzák az azok fenntartható használatának céljait az erdők, a vizek, a termőföldek, stb. vonatkozásában. A cél hozzájárul a megye erőforrásainak megőrzéséhez és a megye fejlődésének szolgálatába állításához. A stratégiai program e témakörök mindegyikét külön intézkedések keretében kezeli, támogatva ezzel a megye természeti erőforráspotenciáljának megőrzését és fenntartható hasznosítását.</p>	<p>Amennyiben a stratégiai cél nem, vagy csak részben valósul meg, fennáll ezen erőforrások túlhasználata, degradálódásának veszélye. A Program ezért védelmi típusú beavatkozásokat is előírnyoz.</p>
<p>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</p>	<p>A területfejlesztési program 1. prioritása tartalmazza meg a megye húzóágazatainak, 2. prioritása a vidéki térségek gazdaságának fejlesztését szolgáló specifikus intézkedéseket és beavatkozásokat. E két prioritás a helyzetfeltárásban értékelt adottságok és tendenciák figyelembe vételével meghatározza a gazdasági fejlesztés megyei csomópontjait és célterületeit. A térszerkezetfejlesztés stratégiai cél területileg is meghatározza a megye különböző térségtípusait, megyén belüli és megyehatáron túli együttműködésre javasolt térségeit. A Programban tervezett beavatkozások a KKV szektor jövedelemtermelő-képességének javítását segíti elő. A járműipari beszállítói hálózatok kiépülése a megye autóiipari klaszterekben való részesedéséhez járul hozzá. A vidéki térségekben az önfoglalkoztatás bővítendő lehetőségeit határozza meg.</p>	<p>Az említett célok nem teljesülése esetén az ipar térbeli szerkezetében megmaradnak a tapasztalt aránytalanságok.</p>
<p>Mezőgazdaság</p>	<p>A mezőgazdálkodás feltételeinek javítását és a mezőgazdasági termelés hatékonyabbá tételét, a jövedelemtermelő képesség növekedését két stratégiai célkitűzés, a térségi potenciálokra alapozott térszerkezet és a vidékies térségek értékalapú megújítása, és egy program prioritás, a vidéki térségek területi potenciáljának növelése szolgálja. A célok megvalósítása a megye mezőgazdaságának megújulását, gazdasági súlyának legalább megőrzését, de a jó adottságú</p>	<p>A célokban foglaltak elmaradása azt eredményezi, hogy a megye rurális térségeinek csökken az esélye a gazdasági megújulásra, az önfoglalkoztatás lehetőségei beszűkülnek. A megye tradicionális mezőgazdasági ágazatainak visszaesése konzerválódik.</p>

	<p>térségekben növelését biztosítja. Az önfoglalkoztatás arányának növekedése a mezőgazdaságban a megye munkanélküliségi helyzetén is javít. Az agroökopotenciál jobb kihasználását célzó intézkedés egyaránt kedvező gazdasági hatású (úgy a mezőgazdasági tájhasználatban a rét-, legelő-, erdőgazdálkodásban illetve a vadgazdálkodásban a potenciálok jobb kihasználásából adódó gazdasági hasznoknak köszönhetően) mint a szőlő és a borvertikum fejlődésében lévő lehetőségek gazdasági hasznaszempontjából.</p>	
Erdőgazdálkodás	<p>A Program prioritásként kezeli a természeti, táji erőforrások megőrzését, és azok fenntartható használatát. Ez a stratégiai célkitűzés, továbbá a megye faipari hagyományainak megtartása illetve újraélesztése az erdők megőrzését és a korszerű erdőgazdálkodás hosszú távú biztosítását teszi lehetővé. A Program e célokat támogatva tartalmazza a faipar erősítését, másfelől a zöldinfrastruktúra fejlesztés részeként is segíti az erdők megőrzését, bővítését.</p>	<p>Amennyiben ezek a célok nem lesznek elérhetők, úgy a megye erdőinek állapotában felerősödnek a negatív tendenciák mind mennyiségi, mind minőségi vonatkozásban.</p>
Idegenforgalom	<p>Veszprém megye idegenforgalmi potenciál tekintetében az ország legjobb adottságú megyéi közé tartozik. Erre építve számos célkitűzés segíti elő az idegenforgalom feltételeinek javítását, kiemelten kezelve nem csak a Balatont, hanem a Bakonyt, ahol a falusi, kerékpáros, lovas turizmus, és a borvidékeket, ahol a borturizmus, továbbá speciális adottságként a vallási, sport és gyógyturizmust is. Gazdasági hatását tekintve az üdülési és a turisztikai erőforrások jobb kihasználása mindaddig egyértelműen pozitív hatású, amíg a program keretében megvalósuló projektek egymást erősítik, a minőségi szolgáltatások bővítését szolgálják és szem előtt tartják a kereslet kínálat egyensúlyát.</p>	<p>A vonatkozó célok megvalósulása a turizmus mai – nem minden esetben tökéletes, kereslet-kínálat területi feltételeinek összehangolatlansága, erős szezonális problémái – állapotainak rögzülését vetítik előre. A túlfelvezetés, illetve a kihasználhatatlan új kapacitások létrehozása gazdasági veszteséget jelent, ezért kedvezőtlen hatású.</p>
Vízgazdálkodás	<p>A Program a természeti erőforrások megőrzését az 5. számú prioritásban foglaltakkal kívánja elérni. Ennek részét képezi a megye vízkészleteinek védelme is. A célkitűzés egyaránt magába foglalja a Balaton és vízrendszere, valamint a megye karsztvízkészleteinek megóvását, emellett a takarékos vízhasználatot és a keletkező szennyvizek megfelelő kezelését, a klímaváltozás hatásaira</p>	<p>A vízkészletek védelme a megyei területfejlesztési koncepció sarkalatos kérdése, mivel a megye egyik legfőbb potenciálja a Balaton, illetve a felszín alatt tárolt karsztvízkészlet. A célokban foglaltak elmaradása ezt az értéket veszélyeztetné.</p>

	<p>reagálni képes vízvisszatartást támogató megoldásokat.</p>	
<p>A térség versenyképessége</p>	<p>A Konceptió átfogó jövőképe: „Vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása”. A megyei program stratégiai célkitűzései és tervezett intézkedései ennek az elérését szolgálják. A versenyképesség a megye fejlesztésének fő célja.</p>	<p>Az egyes stratégiai prioritások illetve azok alá rendelt intézkedések, beavatkozások teljesülésének esetleges elmaradása egy-egy részterület versenyképességének romlását jelentenék.</p>
<p>Foglalkoztatás</p>	<p>A helyi foglalkoztatási szint javítása a Program olyan intézkedéscsomagja, amely beavatkozások és fejlesztések pozitív társadalmi és gazdasági hatásúak, mert hozzájárulnak a térségek népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítéséhez, a jobb megélhetéshez. A megye húzóágazatainak fejlesztése a teljes körű foglalkoztatás irányába ható intézkedéscsomag, amit az alternatív foglalkoztatási formák egészíthetnek ki. A térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználását segítő valamennyi elem - a helyben való megélhetés lehetőségei gazdagításával - kiemelkedő társadalmi jelentőséggel bír. Az alternatív foglalkoztatási formák keretében támogatott projektek hozzájárulnak a helyi gazdaság erősítéséhez, az érintett népesség megélhetése javításához. A helyi termékek előállítását, feldolgozását, piacra juttatását, - a helyi lakosság ellátásában való részarány növelését - elősegítő programok, beavatkozások és projektek kiemelkedő jelentőségűek a helyi potenciálok kihasználása, a helyi gazdaságok megerősítése, a népesség megtartása és életminősége javítása szempontjából.</p>	<p>A foglalkoztatás bővítésének közvetlen káros hatása nem mutatható ki. Azonban az intézkedések elmaradásának kedvezőtlen hatásai kézzel foghatóak a növekvő munkanélküliség, a családok megélhetési viszonyainak leromlása formájában.</p>
<p>Műszaki infrastruktúra-hálózat</p>	<p>A megye egyik speciális célkitűzése a mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése (de legalább ennyire fontos a meglévő hálózatok jó minőségű fenntartása, üzemeltetése), aminek a Program is egy önálló prioritást szentel. E célkitűzés elérését a Program a funkcionális központok elérhetőségének javításával, az utazási idő csökkentésével, a közúthálózat fejlesztésével, a kapcsolati hiányok pótlásával, a környezetbarát közlekedés fejlesztésével tervezi. A tervezett és támogatott beavatkozások elősegítik a munkába járás feltételeinek javítását. Miközben javítják a mobilitás helyi feltételeit, költséghatékonyak,</p>	<p>Ezeknek a céloknak a nem teljesülése konzerválná a megye belső és külső perifériáinak kiszorulását a megye vérkeringéséből, ezáltal leszakadásuk folytatódik.</p>

	időtakarékosak, ezzel hozzájárulnak a közérzet javításához, amely társadalmi szempontból kedvező hatást eredményez. A munkába járás feltételeinek javítása gazdasági előnyt jelent úgy az érintett munkáltatók, mint a munkavállalók számára. Az energiaracionalizálás és közműfejlesztési intézkedéscsomagok a közműhálózatokkal összefüggő javaslatokat tartalmaznak.	
Energiaellátás	A megye energiaellátási igényei biztosítottak, mind a megye gazdasága, mind a lakosság tekintetében. Számottevő fejlesztés a nagyrendszerek terén nem szükséges, ilyeneket a program sem irányoz elő. A hangsúly az energiahatékonyságon, az energiatudatosságon és a megújuló energiaforrások arányának növelésén van. A fenntartható energiagazdálkodás, az energiatakarékosság, valamint az alternatív energiaforrások hasznosítása hosszú távon is társadalmi haszonnal járó fejlesztési irányt, ezért a program hatása érdekében mindazokat a projekteket befogadja és támogatja, amelyek kapcsolódnak e társadalmi célkitűzéshez. Gazdasági szempontból a termelési-, a fenntartási és az üzemeltetési költségek csökkentése, a hatékonyság növelése azok a legfontosabb tényezők, amelyek által a fenntartható energiagazdálkodás hasznai érvényesülnek, ami miatt ez a fejlesztési irány és az ehhez kapcsolódó projektek kedvező hatásúak.	Az energiatudatosság céljaiban rögzítettek elmaradása a megye környezetminőségének romlásához vezethet. A dekarbonizáció érdekében tervezett intézkedések elmaradása a megye környezetminőségének romlását okozhatja. A zöldenergiák előállítása, pl. napelemparkok létesítése területigényes, ahol a területi alkalmassági szempontokra is figyelemmel kell lenni.

9. A program megvalósulása során fellépő, a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

A Területfejlesztési Program azzal a céllal készült, hogy a fenntarthatóság elve érvényesüljön, továbbá a megye élhetőségének javítása, a megélhetés, a munkabajárás, a szabadidőeltöltés és a lakhatás számára a megye kedvező feltételeket biztosítson lakói számára. A területfejlesztési program nem tartalmaz olyan tervezett intézkedést, amely a társadalomra és a gazdaságra káros hatással lenne, alapvető cél a versenyképes, adottságait optimálisan hasznosító dinamikus gazdasággal, fenntartható térszerkezettel rendelkező megye, amely kedvező és javuló életminőséget biztosít polgárai számára. Természetesen törekedni kell a gazdasági és a társadalmi érdekek összhangjának biztosítására.

10. Javaslat olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a területfejlesztési program által befolyásolt más terveknel figyelembe kell venni

A területfejlesztési program céljai és prioritásai érvényesítése elsősorban a megye településeinek helyi, illetve térségi szintű fejlesztési dokumentumaiban történik meg. A településfejlesztési koncepciók, integrált településfejlesztési stratégiák és indirekt módon a településrendezési eszközök készítése során, továbbá várostérségekre, járásokra, területfejlesztési társulások területére készülő különböző célú fejlesztési típusú dokumentumok készítése során. A megyei szinten készülő különböző ágazati koncepciók és programok számára is figyelembe veendő a területfejlesztési program által meghatározott átfogó és stratégiai célok, prioritások. A területfejlesztési program előírásokat nem fogalmaz meg, de a benne foglalt szempontrendszer érvényesítésére ösztönzi a megye települési önkormányzati, gazdasági és civil szférájának szereplőit.

11. Összefoglalás

A megyei területfejlesztési koncepció módosításban meghatározott megyei jövőkép: „A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.” A területfejlesztési koncepció és a területfejlesztési program e jövőkép elérése érdekében 3 átfogó, és ezek részeként összesen 8 stratégiai célt tűz ki. A területfejlesztési program további, a célokhoz kapcsolódó fejlesztési prioritásokat határoz meg.

A program célrendszere és fejlesztési prioritásai jól reflektálnak a Megalapozó Vizsgálatban és a helyzetértékelésben feltárt egyes problémák megválaszolására. A területfejlesztési koncepció és program 3 átfogó célja közül kettő közvetlenül, 1 pedig indirekten tartalmaz társadalmi és gazdasági fókuszú célokat. A stratégiai célok számos olyan konkrét beavatkozást határoznak meg, amelyek a kitzűzött megyei jövőkép elérését elősegítve kedvező társadalmi és gazdasági folyamatokat generálnak. A koncepció céljaihoz kapcsolódó, a programban kijelölt stratégiai fejlesztési prioritások és az ezekhez tartozó intézkedések a koncepcionális célok, és ezek segítségével a koncepcióban felvázolt jövőkép elérését szolgálják.

A területfejlesztési program céljai és prioritásai – a meghatározott intézkedések, beavatkozások alkalmazásával - reális eszközei a megyei koncepcióban felvázolt jövőkép elérésének mind a gazdaságfejlesztés, mind a humánerőforrás-fejlesztés, mind az értékvédemen alapuló természeti erőforrás gazdálkodás vonatkozásában. A programban előirányzottak megvalósulása nem jár lényegi káros következményekkel sem a gazdasági fejlődés lehetőségére, sem a megye élhetőségére, humánerőforrás fejlesztésére nézve. Amivel számolni kell a célok, illetve prioritások egyes intézkedései elmaradása esetén, hogy több, a helyzetértékelésben feltárt kedvezőtlen folyamat továbbra is akadályozhatja a megye egésze kiegyensúlyozott fejlődését.